

ARAŞTIRMA

Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler Occupational Selection of Nursing Students and the Effecting Factors

Nurgül Bölükbaş¹

¹Doç. Dr. Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ordu, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt:03/09/2018   **Kabul tarihi/ Date of acceptance:**10/12/2018

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, 2018

ÖZET

Amaç: Günümüzde meslek seçimleri genellikle rastlantısal olarak yapılmaktadır. Mesleğin nitelikleri ve bireysel özelliklerin yanı sıra çevresel koşullar, politik, ekonomik durumlar, şans, normlar, toplumsal değerler ve tutumlar meslek seçiminde etkili olmaktadır. Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etmelerinde etkili faktörleri saptamaktır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 421 öğrenci oluşturmuştur. Örneklemenin oluşturulmasında herhangi bir örneklem yöntemine gidilmemiş, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 231 öğrenci ile çalışılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından kaynaklar doğrultusunda hazırlanan, öğrencilerin sosyo-demografik ve meslek seçimine ilişkin özelliklerini belirlemeye yönelik 10 sorudan oluşan bir form ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği aracılığı ile elde edilmiştir. Değerlendirme SPSS 20.0 istatistik paket programında yapılmıştır. İlgili kurumdan araştırma izni alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) toplam puan ortalaması 32.46±24.68'dir. Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler alt boyut ölçek puan ortalamaları ise sırasıyla 33.72±27.74 ve 30.13±24.22 olarak saptandı.

Sonuç: Öğrencilerin çoğunun hemşireliği isteyerek tercih ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin ileride işsizlik yaşamayacağı düşünceleri ve ailenin isteği ile hemşireliği tercih ettiği saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, meslek tercihi, hemşire öğrenciler

ABSTRACT

Objective: Today, occupational choices are often made at random. Environmental conditions, political, economic conditions, luck, norms, social values and attitudes as well as the qualities and individual characteristics of the profession are effective in choosing the profession. The aim of this study is conducted to determine the career choices of nursing students and influencing factors this.

Methods: The universe of the study consisted of 421 nursing students in Nursing Department of Ordu University Health Sciences Faculty. No sampling method was used in the sampling and the study was conducted with 231 students who accepted to participate in the study voluntarily. The data were obtained through a form consisting of 10 questions which were prepared by the researcher according to the sources, to determine about the socio-demographic and occupational characteristics of the students and the Occupational Choice Scale in Nursing.

Results: In the survey, the total score occupational choice scale in nursing (HMS) was 32.46 ± 24.68. The mean scores of the sub-dimension scale of Occupational Compliance and Vital Causes subscale were 33.72 ± 27.74 and 30.13 ± 24.22, respectively.

Conclusion: It was determined that the majority of the students prefer nursing willingly. In addition, it was determined that the students preferred nursing with the wishes of the family and the thoughts they would not have unemployment in the future.

Key words: Nursing, profession choices, nurse students

Sorumlu yazar/Corresponding Author:

Doç. Dr. Nurgül BÖLÜKBAŞ

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hemşirelik Bölümü Cumhuriyet Yerleşkesi Ordu, Türkiye

e-mail: nurbol_52@hotmail.com

*Bu çalışma 29 Haziran-1 Temmuz 2017 tarihleri arasında Aydın'da yapılan 1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Atıf/Citation: Bölükbaş N. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. Ordu University Journal of Nursing Studies, 1(1), 10-17.

Giriş

Meslek seçimi, bireyin yaşamına yön verdiği en önemli olaydır. Meslek seçerken birey, çalışmak istediği işin yanı sıra hayat standardı ve yaşam biçimini seçer (Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Zencir ve Eşerden, 2016). Ülkemizde meslek seçimi; kişinin ergenlik dönemine ait değişim ve uyumunu yaşarken, kimliğini ve kişiliğini bulma çabasında olduğu dönemler içinde gerçekleşir. Bu yüzden de kişiler ailelerinin beklentileri ve kendi istekleri arasında çatışmaya düşerler (Şirin ve ark., 2008).

Günümüzde meslek seçimleri genellikle rastlantısal olarak yapılmaktadır. Mesleğin nitelikleri ve bireysel özelliklerin yanı sıra çevresel koşullar, politik, ekonomik durumlar, şans, normlar, toplumsal değerler ve tutumlar meslek seçiminde etkili olmaktadır (Andsoy ve ark., 2012).

Hemşirelik mesleğini seçmede ilgi, istek ve yetenek gibi unsurlar ön koşul olmalıdır (Şirin, ve ark., 2008). Mesleği isteyerek ve bilinçli seçen bireylerin o mesleği gerektiği gibi yapması, verdikleri hizmetten doyum almaları ve aynı zamanda hizmet alan bireylerin yarar görmesi ve hoşnut olmaları açısından da oldukça önemlidir. Bu bağlamda bireyler meslek seçimini bilinçli ve doğru yapmak için çaba sarf etmek zorundadırlar. Doğru mesleği seçmenin yolu bireylerin seçimlerini yetenek ve ilgilerine göre yapmalarından geçmektedir (Andsoy ve ark., 2012).

Hemşirelik, insan sağlığı ile ilgilenen, belli güçlükleri olan ve mesleki profesyonelliğin önemli olduğu bir meslektir. Bu bakımdan mesleğin tercih edilmesinde bilinçli yaklaşımın olması, hemşirelik mesleğine ilişkin tercih nedenlerinin ve mesleğe ilişkin algıların olumlu olması son derece önemlidir. Mesleği tercih etmede yaşanan yanılgılar, bireyin meslek yaşamında hizmet vereceği sağlıklı veya hasta bireyin zarar görmesine yol açabilen durumları doğurabilir (Ergün ve Güzel, 2016). Bireyin meslek seçimi sosyo-demografik özellikler, mesleğin toplumdaki statüsü, iş bulma ve çalışma olanakları, yetenek ve ilgi gibi çeşitli faktörlerden etkilenebilmektedir. Ayrıca, meslek seçiminde aile, arkadaşlar, öğretmenler

gibi faktörler de etkili olabilmektedir (Kardaş Özdemir, Akgün Şahin, 2016). Meslek seçiminde her öğrencinin kendi yeteneği ve ilgisine göre tercihte bulunması beklenen ideal bir durumdur (Erkal, 2003). Ancak kişisel özelliklerin yanı sıra çevresel ve ekonomik koşullar, rastlantılar gibi birçok faktör öğrencinin geleceği açısından etkili olabilmekte ve hemşirelik mesleği de diğerleri gibi rastlantısal olarak, bilmeden ve istemeyerek seçilebilmektedir (Tüfekçi ve Yıldız, 2009; Yılmaz ve ark., 2016).

Ülkemizde hemşirelik mesleğinin ilerlemesi, statüsünün yükseltilmesi için mesleğin tam anlamıyla uygulanıp yerine getirilmesi önemlidir. Bu nedenle mesleği seçen kişilerin bilinçli olarak seçmeleri, iyi tanımaları, kabullenmeleri ve sevmeleri gerekmektedir. Böylece yanlış, eksik bilgilenmeler ve bu bilgilerin kaynağı belirlenerek, çalışan profesyonel kişilere yeterli tanıtım ve bilgilendirme ile hemşireliğin aranan ve tercih edilen bir meslek haline getirilmesine katkı sağlayabilir (Andsoy ve ark., 2012).

Hemşirelik hizmetlerinin etkin şekilde yürütülmesinde eğitimin önemli yeri vardır. Hemşirelik eğitimi insan sağlığı ile doğrudan ilgili olduğundan bu mesleği seçen öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ahlaksak varlığında bir değişikliği, gelişmeyi gerçekleştirecek eylemleri ortaya koyan, mesleğe bakış açısından olumlu ve ileriye gören, günümüz toplumunda modern profesyonel bir kişi olarak işlevlerini yapacak meslek üyelerini yetiştirecek biçimde olmalıdır.

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 421 öğrenci oluşturdu. Ders öğretim elemanlarından izin alınarak, 12-30 Nisan 2017 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere toplu olarak sınıfta anket formu uygulandı. Araştırma 231 öğrenci ile

tamamlanmış olup anket formunun geri dönüş oranı % 54.6'dır.

Araştırma verileri öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin anket formu ve orijinali Zysberg ve Berry (2005) tarafından geliştirilen, Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Önlü ve Saraçoğlu (2010) tarafından yapılan ve 17 maddeden oluşan Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) kullanılarak toplandı. Ölçekte her soru için % 0 - % 100 puanlarından biri işaretlendi. Maddelerin her biri % 0 (meslek seçiminde etkili olmadı) ve % 100 (meslek seçiminde en önemli etkidir) arasında derecelendirilmiştir. Ölçeğin Mesleki Uygunluk (1,2,3,4,5,7,9,14,15,16,17) ve Yaşamsal Nedenler (6,8,10,11,12,13) alt boyutları mevcuttur. Ölçeğin toplam puanı ve alt boyut puanları hesaplanırken alınan puanlar toplanarak ölçekteki soru sayısına bölünür. Ölçekte tanılama yoktur ve alınan puanların aralığı bir anlam taşımamaktadır. Ölçekten alınan puanlar, bağımsız değişkenlere göre değerlendirilerek, hemşirelik mesleğini seçmelerini etkileyen nedenler karşılaştırılmaktadır. Ölçeğin alt boyutları Cronbach Alfa değeri; Mesleki Uygunluk .77

ve Yaşamsal Nedenler .63 iken, toplamda Cronbach Alfa değeri .79 olarak saptanmıştır.

Araştırmacı tarafından öğrencilerin uygun saatleri belirlenerek, formlar öğrencilere dağıtılmış ve ortalama 5-10 dakika sonra geri toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 20.0 paket programı ile yapılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde yüzdellik dağılımlarda ortalama, standart sapma, gruplar arası karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi, t testi, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin yaş, sınıf, tercih sıralaması ile meslek seçimi ölçeği genel puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < 0.05$). Mezun olunan lise, bölüme girme sıralaması ve mesleği isteyerek seçme puan ortalaması ile HMSÖ genel puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmedi ($p > 0.05$), (Tablo 1).

Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ile HMSÖ genel puan ortalaması arasındaki fark anlamlı bulundu ve ortaya çıkan anlamlı farkın Post Hoc ileri analiz sonuçlarına göre "*iş bulma olanağının fazla olması*" maddesinden kaynaklandığı belirlendi. Mesleği seçme kararında etkili olan kişiler ve ailede sağlık çalışanı olup-olmama durumu ile HMSÖ genel puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmedi ($p > 0.05$), (Tablo 2).

Öğrencilerin en düşük puan ortalaması yani meslek seçiminde etkili olmadığını belirttikleri seçenek ise "*hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok*" ifadesi olmuştur. Bunu sırasıyla "*hemşirelikten başka seçim şansım yoktu ve her zaman hemşire olmak istemişimdir*" ifadeleri takip etmiştir (Tablo 3).

Öğrencilerin HMSÖ toplam puan ortalaması 32.46 ± 24.68 'dir. Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler alt boyut ölçek puan ortalamaları ise sırasıyla 33.72 ± 27.74 ve 30.13 ± 24.22 olarak saptandı (Tablo 4).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre HMSÖ Genel Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ozellikler	n	%	X ± S	Test ve p değeri
Yaş				
18-20 yaş	143	50.2	37.40± 22.92	t=3.459
21 yaş ve üzeri	142	49.8	27.47± 25.47	P= .001
Cinsiyet				
Kız	215	75.4	32.54± 24.29	t= .094
Erkek	70	24.6	32.20± 26.03	p= .925
Mezun olunan lise				
Sağlık Meslek Lisesi	57	20.0	28.34± 24.94	F=2.341
Anadolu Lisesi	182	63.9	34.82±24.97	p= .098
Düz Lise	46	47.7	28.18±22.38	
Sınıf				
Birinci sınıf	77	27.0	41.83±21.66	
İkinci sınıf	70	24.6	37.06±24.10	F=10.90
Üçüncü sınıf	70	24.6	21.22±21.22	p= .000
Dördüncü sınıf	68	23.9	28.68± 28.68	
Hemşirelik bölümüne girme sıralaması				
İlk girişte	199	69.8	31.97±24.68	F= .723
İkinci girişte	73	25.6	34.81±24.92	p= .486
Üç ve üzeri girişte	13	4.6	26.69±23.91	
Hemşirelik bölümünü tercih sıralaması				
1. sırada	160	56.1	36.99±25.23	F=6.475
2-10. sırada	91	31.9	27.15±22.53	p= .002
11. sırada ve üzeri	34	11.9	25.29±23.69	

Tablo 2. Öğrencilerin Mesleği Seçme Nedenlerine Göre HMSÖ Puan Ortalamaları ve Karşılaştırılması

Meslek Tercihi	n	%	X ± S	Test ve p
Mesleği seçme nedeni				
İş bulma olanağının fazla olması	117	41.1	38.63± 22.36	
İş bulma olanağını + Üniversite sınavı puanı	28	9.8	14.06± 20.26	
İş bulma olanağını + Mesleğe ilgi + İnsanlara yardım etme isteği	25	8.8	20.62± 23.86	
Mesleğe olan ilgi	23	8.1	45.02±20.92	
İş bulma olanağını +İnsanlara yardım etme isteği	20	7.0	11.05±13.12	
İnsanlara yardım etme isteği	17	6.0	51.77±19.81	KW=68.613
İş bulma olanağı + Mesleğe ilgi	13	4.6	5.61±1.67	p= .000
Ailenin isteği	13	4.6	40.33±20.76	
Aldığı üniversite puanı	13	4.6	44.00± 20.01	
İş bulma olanağı + Aldığı üniversite puanı+ İnsanlara yardım etme isteği	9	3.2	24.09± 20.01	
Rastgele tercih	7	2.5	42.58±30.81	
Mesleği seçme kararında etkili olan kişiler				
Ailem	110	38.6	33.08± 23.40	
Kendi kararım	99	34.7	36.28±25.51	
Kendi kararım + Ailem	30	10.5	23.63± 22.82	KW=2.432
Kendi kararım +Ailem+ Öğretmenlerim	12	4.2	23.94±22.60	p= .488
Tanıdığım sağlık çalışanları Öğretmenlerim	12	4.2	29.42±24.79	
			31.42±26.82	
Ailede sağlık çalışanı				
Var	87	30.5	32.18± 22.81	t=-.132
Yok	198	69.5	32.58± 25.52	p= .895

Tablo 3. Öğrencilerin HMSÖ Maddelerinden Aldıkları Ortalama Puanların Dağılımı

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği	Ortalama + SS
Her zaman hemşire olmak istemişimdir	20.94±25.90
Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum	34.22±2.88
Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir	46.09±36.66
Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim	40.68±34.49
Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum	29.22±30.24
Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım	40.39±38.04
Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağını söylerler	46.81±38.65
Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağını düşündüğüm için hemşireliği seçtim	26.80±30.71
Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir	26.92±29.32
Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu	20.72±29.58
Hemşirelikte işsiz kalmayacağımı düşünüyorum	43.61±36.61
Hemşirelikte iyi para kazanılır	31.69±29.99
Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok	17.60±37.67
Hemşirelik alanında lider olabileceğimi düşünüyorum	33.54±33.17
Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir	38.51±34.71
Hemşireliğin yarı zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir	26.05±30.53
Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim	27.95±1.54

Tablo 4. Öğrencilerin HMSÖ ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

HMSÖ alt boyutları	X±SS
Mesleki uygunluk alt boyutu	33.72±27.74
Yaşamsal nedenler alt boyutu	30.13±24.22
HMSÖ toplam	32.46±24.68

Tartışma

Araştırmada 18-20 yaş grubunda, birinci sınıf öğrencilerinde ve hemşirelik bölümünü birinci sırada tercih eden öğrencilerde HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek olarak belirlendi ve bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p= .001, p=.000, p= .002). Özdemir ve Şahin'in (2016) çalışmasında bizim

çalışmamızdan farklı olarak 18-20 yaş grubunda HMSÖ puanının, 21 yaş ve üzerinde olan öğrencilerden daha düşük olduğu ancak bizim çalışmamızla benzer şekilde hemşirelik bölümünü birinci sırada tercih eden öğrencilerde HMSÖ puanının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Hemşirelik bölümünü ilk sırada, isteyerek tercih etmek öğrencilerin ilerideki mesleki başarıları ve iş doyumları için önemli olduğu kadar, mesleğin gelişmesinde de olumlu olacaktır. Ayrıca öğrencilerin mesleği sevmesi ve benimsemesi, meslekte daha başarılı olacaklarını, kaliteli hasta bakımı hizmeti vereceğini, insana ve topluma saygı göstereceklerini ve hemşireliğin gelişmesine katkı sağlayacaklarını düşündürmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin çoğunluğunun Anadolu Lisesi mezunu olduğu (%63.9) belirlendi. Şirin ve arkadaşlarının çalışmasında (2008), öğrencilerin %37.2'sinin düz lise mezunu, Dinç ve arkadaşlarının çalışmasında ise (2007) öğrencilerin % 81'inin düz lise mezunu olduğu belirtilmiştir. Çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun düz lise ve Anadolu Lisesi çıkışlı olmaları, öğrencilerin yabancı dilde başarılı olduklarını ve bu durumun mesleki eğitime olumlu katkı sağlayacağını düşündürmektedir.

Hemşirelikte meslek seçimi konusunda yapılan araştırmalarda öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçmesini etkileyen faktörler; puanının düşük, eğitiminin kolay, iş bulma ve maddi olanaklarının iyi olması, çalışma koşullarının rahat olması, mesleğe ilgi duyma, aile, öğretmen ve arkadaş önerisi ile seçme, mesleğin toplumsal saygınlığının ve mesleki otonomisinin olması olarak bildirilmiştir (Özdemir ve Şahin, 2016).

İstatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına rağmen mesleği isteyerek seçme oranının daha yüksek olması (%52.3) son yıllarda hemşirelik mesleğini seçmede gençlerin kendi istek ve görüşlerinin öncelikli olmaya başladığını göstermesi açısından önemlidir. Tüfekçi ve Yıldız'ın çalışmasında da (2009) öğrencilerin %52.7'si bölümünü isteyerek seçmişlerdir.

Öğrencilerin %69.5'inde ailede sağlık çalışanı olmadığı belirlendi. Eskimez ve

arkadaşlarının, (2008), Özdelikara ve arkadaşlarının (2016) araştırmasında hemşire bir yakını olan öğrencilerin hemşireliği tercih etme oranlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum bireylerin hemşire bir yakınlarının bulunmasıyla hemşirelik mesleğini daha yakından ve olumlu bir şekilde tanımaları ve bu nedenle hemşirelik mesleğini seçmede olumlu ya da olumsuz görüşe sahip olabilecekleri şeklinde açıklanmıştır. Bizim çalışmamızda ailede sağlık çalışanı olmayan öğrenci sayısının fazla olması ve bu grubun HMSÖ puanının daha yüksek olması hemşirelik mesleğini kendi istekleriyle seçmeleri ile aynı doğrultuda olması şeklinde açıklanabilir.

Öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih nedeni olarak ilk sırada iş bulma olanağının fazla olması yer almıştır. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih nedeni ile HMSÖ arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.000). Yapılan benzer çalışmalarda da iş bulma olanağının fazla olması hemşirelik mesleğinin tercihte ilk sıralarda yer almasına neden olmuştur (Tüfekçi ve Yıldız, 2009; İnce ve Khorshid, 2015; Özdelikara, ve ark. 2016; Özdelikara ve ark. 2016; Yılmaz ve ark. 2016).

Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme kararında birinci sırada aile, ikinci sırada kendi kararları ve üçüncü sırada aile ile birlikte karar vermeleri yer almıştır. Kendi kararları ile hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Beydağ ve arkadaşlarının çalışmasında (2008), öğrencilerin mesleği bilinçli olarak tercih etmedikleri, iş bulma kolaylığının meslek seçiminde etkili olduğu, ailelerin mesleği seçmede olumlu etkisinin olduğu ve mesleği tercih etmeden önce meslek hakkında kısmen olumlu bilgi sahibi oldukları saptanmıştır.

Özdemir ve Şahin'in (2015) çalışmasında bizim bulgularımızı destekler şekilde kendi kararları ile mesleği seçen öğrencilerin HMSÖ puanı yüksek bulunmuştur.

Çalışmamızda mesleği tercih nedeni olarak sırasıyla *"çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağına söylerler, her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir ve hemşirelikte işsiz kalmayacağımı düşünüyorum"* belirtilmiştir.

Özdelikara ve arkadaşlarının çalışmasında (2016) ise “hemşirelikte işsiz kalmayacağımı düşünüyorum” puan ortalaması en yüksek, “her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir” puan ortalaması ikinci sırada ve “çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımı söylerler” puan ortalaması üçüncü sırada en yüksek olarak ifade edilmiştir. “Her zaman hemşire olmak istemişimdir” ifadesi ise en düşük puan ortalaması olarak belirtilmiştir.

İnce ve Khorshid’in çalışmasında da (2015) ilk iki sırada “hemşirelikte işsiz kalmayacağımı düşünüyorum” ve “her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir” maddelerinin puanı en yüksek olarak yer almıştır.

Jiwe ve Rudman (2012) çalışmasında da ülkemizde olduğu gibi başkalarına yardım etme arzusu, aile geleneği, başka bir bölüme girememeye gibi nedenlerin hemşirelik mesleğini seçmede etkin olduğu belirtilmiştir.

Bizim çalışmamızda HMSÖ toplam puanı 32.46 ± 24.68 , mesleki uygunluk alt boyutu puanı 33.72 ± 27.74 ve yaşamsal nedenler alt boyutu puanı 30.13 ± 24.22 olarak saptandı. Özdemir ve Şahin’in Kafkas Üniversitesinde yaptıkları çalışmalarında (2016), HMSÖ toplam puanı 50.56 ± 15.07 , mesleki uygunluk alt ölçek puanı 52.08 ± 12.61 ve yaşamsal nedenler alt ölçek puanı 47.41 ± 14.55 olarak belirlenmiş olup bizim çalışmamıza göre oldukça yüksektir. Bu sonuç ülkemizin doğusundaki öğrencilerin hemşirelik mesleğini diğer bölgelerden daha fazla isteyerek tercih ettiklerini düşündürmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin eğitimleri esnasındaki memnuniyetlerinin de meslek tercihi puanlarında etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada öğrencilerin iş bulma olanağının fazla olması nedeniyle birinci sırada ve isteyerek hemşirelik mesleğini seçtikleri belirlenmiştir. Araştırmada 18-20 yaş grubunda, birinci sınıf öğrencilerinde ve hemşirelik bölümünü birinci sırada tercih eden öğrencilerde HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek olarak belirlendi ve bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.001$, $p=0.000$, $p=0.002$). Öğrencilerin hemşirelik mesleğini

seçme kararında birinci sırada aile, ikinci sırada kendi kararları ve üçüncü sırada aile ile birlikte karar vermeleri yer almıştır. Kendi kararları ile hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bu doğrultuda;

- Mesleği seçen öğrencilerin mesleği sevmesi ve profesyonel bir kimlik oluşturabilmeleri için eğitimciler tarafından sürekli desteklenmeleri,
- Mesleği isteyerek seçmeleri için üniversite sınavına girecek gençlere mesleğin tanıtılması,
- Eğitimci ve hemşirelerin pozitif rol modeli olmaları,
- Öğrencilerin olumsuz düşüncelerini azaltmak için mezuniyetten sonraki çalışma alanlarını tanıtılması,
- Eğitim süreci boyunca olumlu bakış açısı kazandırmaya yönelik etkinlikler içine öğrencilerin de dahil edilmesi,
- Eğitim süreci boyunca mesleğin sadece hasta bireyler değil sağlıklı bireyler içinde önemini vurgulayacak çalışmalara öğrencilerin de dahil edilmesi önerilebilir.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee Approval: Araştırmanın uygulanabilmesi için Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı’ndan yazılı izin, öğrencilerden sözel izin alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: NB, Tasarım: NB, Danışmanlık: NB, Veri toplama ve/veya Veri İşleme: NB; Analiz ve/veya Yorum: NB, Kaynak tarama: NB, Makalenin Yazımı: NB, Eleştirel inceleme: NB.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Bu çalışma ile öğrencilerin mesleği tanıması, sevmesi ve profesyonel bir kimlik oluşturabilmesi için eğitimciler tarafından sürekli desteklenmesi ve danışmanlık yapılması gerektiği ortaya konmuştur

Kaynaklar

- Andsoy I, Güngör T, Bayburtluoğlu T. (2012). Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 124-130.
- Beydağ K, Gündüz A, Özer F. (2008). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açılıarı, Meslekten Beklentileri. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 1(3), 137-142.
- Dinç S, Kaya Ö, Şimşek Z. (2007). Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Bilgi, Düşünce ve Beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 10 (1), 1-9.
- Elibol E, Kader A, Harmancı S. (2017). Reasons Nursig Students Choose The Nursing Profession and Their Nursing Image Perceptions: A Survey Study. *Nurs Pract Today* 4(2),67-68.
- Ergün G, Güzel A. (2016). Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü İlk ve Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1271-1284.
- Erkal S, Yalçın S. (2003). Öğrenciler Neden Hemşireliği Seçer? II. Uluslararası- IX. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya, 637-640.
- Eskimez Z, Öztunç G, Alparslan N. (2008). Lise Son Sınıfta Okuyan Kız Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15, 58-67.
- Tüfekçi FG, Yıldız A. (2009). Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gerekçeleri ve Gelecekleri İle İlgili Görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(1), 31-37.
- İnce S, Khorshid L. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 163-171.
- Jiwe M, Rudman A (2012). Why Choose a Career in Nursing?, *Journal of Advanced Nursing*, 68(7), 1615-1623.
- Özdemir FK, Şahin, ZA. (2016). Hemşirelik Bölümü Birinci Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1, 28-32.
- Önler E, Saraçoğlu GV. (2010). Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerliliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 3, 78-85.
- Özdelikara A, Ağaçdiken S, Aydın E. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2, 83-88.
- Sarıkaya T, Khorshid L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 393-423.
- Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. (2008). Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi*, 83, 69-75.
- Yılmaz Akman A, İlce A, Çicek Can S, Yüzden, GE, Yiğit Ü. (2016). The Effect of a Career Activity on The Students' Perception of The Nursing Profession and Their Career Plan: A Single Group Experimental Study. *Nurse Education Today*, 39, 176-180.
- Zencir G, Eşer İ. (2016). Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Hemşirelik Tercih Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği. *DEUHFED*, 9 (2), 30-37.
- Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG, Farley GK (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.